

la.

Hand-drawn musical notation on five staves. The notes are labeled with Latin syllables in red ink:

- Staff 1 (top): la sol re
- Staff 2: la mi
- Staff 3: fa ut
- Staff 4: sol re ut
- Staff 5 (bottom): fa ut sol re

Additional labels on the right side of the staves include: sol fa ut, sol fa, fa b mi, la mi ze, fa b mi, la mi ze, sol re ut, and fa ut.

disse. puez disse.

GUIDO'NUN ELI

Large decorative initials in red ink, including a large 'A' on the left and a 'Q' on the right, with ornate flourishes.

E

RKEN ortaçağda, henüz müzik notaya alınmadan önce, melodiler iki yol ve yöntemle icra ediliyordu. Var olan bir ezgi ezberleniyor ve öyle söyleniyor, ya da doğaçlama olarak icra ediliyordu. Bu yüzden müzikle ilgili ilk belgeler metin şeklindedir. Hemen ardından metinler üzerine simgeler ilave edilmeye başlandı.

Ortaçağın bu ilk dönemlerinde, kilise ve ruhban sınıfının ilgilendiği bir uğraş olan müzik, ibadete neşe, hava ve derinlik katan bir unsur olarak görülmüştü. Bu yüzden de tek sesli, kutsal ve Tanrı'ya adanmış duaların kolayca ezberlenmesini sağlayan bir araç olarak değerlendirilmişti. Fakat süreklilik sağlanması için ezberde tutulma mecburiyeti vardı ve bu bir problemdi. İşte ilk müzik adamları belki de bu sorunu çözmek için ortaya çıktı. Fransa'da Aziz Benedikt Manastırının ikinci başrahibi hatıratında bu durumu şöyle anlatıyor: *"En küçük bir rahiple koro düetini icra etmek için bile bir ustanın çalıştırmasına ihtiyaç duyuluyor, böyle bir çalışma olmadan eserinin unutulma ya da değiştirilmesi tehlikesi ile karşı karşıya kalınıyordu. Bu sorunu yenmek için henüz bir yöntem yoktu"*.

İtalya'da Arezzolu Guido, manastırda keşişlerin ve ruhban sınıfının ezgi repertuarını ezberlemekte karşılaştığı zorlukların birinci elden tanığı oldu. Guido'nun Benedikt Manastırında eğitim gördüğü ve Arezzo Piskoposu Theobald'ın çağrısı üzerine 1025'te Arezzo katedral okulunda öğretmenliğe başladığı biliniyor.

Guido, ilk önce Batı müzik geleneğinin belirgin özelliklerinden olan ve müzik besteciliğinde bir atılım ve devrim oluşturan dört çizgiden oluşan yatay nota çizgilerini icat etti.

Nota çizgileri, ses perdesinin doğru ifade edilebilmesinde bir grafik tasarım unsuru olarak ses tanımlarına imkan verdi. Seslerin perdeleri ve yüksekliği belirginleşti ve tarif edilebilir hâle geldi. Guido bu buluşunu, pratik bir

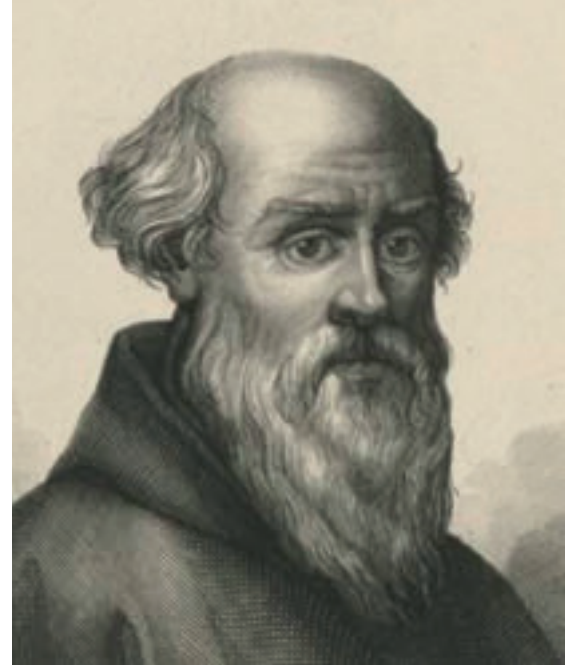
kullanım olarak ses perdelerini bir harita gibi ilk defa eline çizerek tanımladı. O yüzden literatüre 'Guido'nun Eli' olarak geçen bu notasyon biçimi, müzik tarihindeki ilk sistematik uygulama olarak biliniyor. Modern notasyonun mucidi Guido bu icadı ile, bir ömür süren repertuar öğrenimini ve uygulamasını iki seneye indirdiğini ve keşişlerin böylece dua ve diğer şeylere daha fazla zaman ayırabileceğini iddia etti.

Guido'nun Eli, yedi adet içiçe geçen altı notalı dizilerden oluşan bir sistemdi. En alt nota baş parmağa denk düşecek şekilde her nota elin farklı kısmına yazılıyor ve vokal aralığın bütün nota dizeleri böylece gösterilebiliyordu. Guido müzisyenlere eğitim verirken söylenecek notayı belirtmek için elin ilgili kısmını gösteriyordu.

Guido'nun dizileri "Ut queant laxis" ilahisinin ilk dizesinin ilk heceleriyle adlandırıldı: "ut-re-mi-fa-sol-la..". 'Ut' sonraları 'do' olarak değiştirildi ve 'ti' adlı yeni bir nota eklendi. Solfej olarak bilinen bu sistem hâlâ kullanılmaktadır. 'Si' notası hariç, diğer notaların isim babası Guido'dur.

Guido, bu alandaki çalışmalarını *Micrologus de Disciplina Artis Muscae* adlı eserinde derledi. Kuramsal çalışmalarından bir bölümünün yazma hâlinde, Umbria'da Avellana'daki bir Camaldoli manastırında bulunmasından, son yıllarını o manastırda geçirdiği düşünülmektedir. **Z**

Arezzolu Guido (990–1050).

Aşağıdaki QR karekodu okutarak bu yazı ile ilgili bir müzik videosuna ulaşabilirsiniz.

